

Spominek za presvitlega nadvojvoda Joana.

Povabilo vsem družbenikom kranjske kmetijske družbe.

Odbor znanstvenih in obecnokoristnih družb v Gradcu je sklenil, v hvaležni spomin nadvojvoda Joana, ki je bil dobronik ljudstvu, skerbni oče kmetijstvu in obertnijstvu, varh ved in umetnost, iz bron in kamna spominek v Gradcu postaviti.

Terdno prepričani, da tudi vsak ud kranjske kmetijske družbe bo rad v versto tistih stopil, ki bodo napravili nepozabljivemu gospodu spominek, prosimo glavni odbor slavne družbe, naj to naše povabilo okliče po celi deželi, sprejme vse doneske, ki jih bojo častitelji rajnega nadvojvoda v ta namen darovali in jih pošlje z imeni darovalcev vred podpisnemu odboru, da se bojo v vedni spominek zapisali v urbar tega spominka.

V Gradcu 14. junija 1860.

Za odbor Joanovega spominka

baron Mandel,
prof. Schreiner.

Tako se v bistvenem zapopadku glasi povabilo, ki ga je kmetijska družba te dni iz Gradca prejela.

Glavni odbor kranjske družbe si je svest, da na grobu ljudomilega nadvojvoda Joana, ki je bil naši družbi s toliko ljubeznijo udan, ne potrebuje veliko besed, da bi svoje častite družbenike še le unel za udeležbo omenjene slavne naprave. Dosti menda je, ako jim le povemo, da se nabirajo ti doneski.

Da pa se tistim gospodom po deželi, katerim je morebiti bolj pri roki svoj donesek izročiti gosp. predstojnikom kmetijskih podružnic, odrajtvalo doneskov polajša, prosi podpisani odbor prečastite gospode predstojnike kmetijskih podružnic, naj blagovolijo nabirati po svoji okrajni majhne ali velike darove — vsi bojo z veseljem sprejeti — in jih z imeni darovalcev vred konec prve polovice tega mesca poslati v Ljubljano kmetijski družbi.

Odbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani 1. dan julija 1860.

Kmetijska družba in pa duhovšina na Bavarskem. *)

Veliko škofijstvo monakovsko in frižinško priporoča v pismu, ki ga je poslalo tehantom in fajmoštrom svoje škofije, naj se marljivo udeleževajo kmetijske družbe bavarske, tako-le:

„Že z razpisom od 30. marca 1841 (Generale Nr. 304) je bilo duhovšini škofije monakovske na serce položeno, naj podpira družbo kmetijsko na vso moč; razloženo je bilo tudi v tem pismu, zakaj da je želeli, da pospešuje namene te družbe“.

„Ker je presvitli kralj sedaj tej družbi še večjo oblast dal in ji je tudi dnarno pomoč iz državne kase zagotovil, pričakuje višje duhovno pastirstvo, da bo duhovšina po kmetih tudi po vsi svoji moči podpirala prizadevanje družbe kmetijske.“

Veliko pomaga kmetijstvu cele dežele, ako duhovni razširjajo dobre poduke v kmetijstvu, pa tudi sami obdelujejo svoje zemljiša tako, da je njih umno gospodarstvo celi fari v izgled. Vsak duhoven bo pa to gotovo toliko raje storil, ker si more svest biti, da mu bojo njegovi farani za to hvaležni in da bojo večje zaupanje do njega imeli v vseh rečeh. Pa tudi pri deželnih oblastnijah si bo večjo veljavo pridobil.

Zbori kmetijskih podružnic pa verh tega naklanjajo fajmoštrom najlepšo priložnost, zvediti ne le obilo kmetijskih skušinj v svoj lastni prid, temuč tudi odkriti marsikako napako ali pogrešek kmetijske družbe“.

*) Iz poslednjega lista „des landw. Vereines in Baiern“.

Svobodi.

Ko rosa mlad sem ležal
V zibeli prve dni,
Lovil veselje zlato
Z veselimi očmi;
Svetá še nesem umel
Na nedrih matere;
Nedolžnemu so ure
Smehljaje vñajale!
Ti krasna, svitla deva,
Ti rajska tičica!
Ti si mi priletela,
Z menój se radvala;
Al jaz te nesem čutil.
Ne stisnil na sercé;
Oh, nesem ti poljubil,
Ko materi rokó!

Po travnicih sem tékal,
Nabiral sem cvetic,
Užíval mirno radost
Sred pevajočih tíc;
Vsa zemlja mi je bila
Zelenopisan pert;
Življenje se mi zdelo
Je cvetnih rožic vert!
Ti krasna, svitla deva,
Ti blaga tičica!
Letála si krog mene,
Zvestó me várvala!
Čutiti sem začenal
Ti čarodejno moč;
Spoznal te vendar nesem,
Pod lipo igrajoč!

Mladeneč cvetne dobe
Premišljeval sem svet,
Za dom in za pravico
In za človeštvo vnet;
Kipelo je sercé mi,
Živéle so roké;
Vozilo se mi solnce
Vedró je čez goré!
Ti krasna, svitla deva,
Nebeška tičica!
Perút si mi dajala,
Od tal me dvigala;
Ti up si mi budila,
Odpirala nebó;
Al preden va-nje stopim,
Zbežala si v megló!

Al zdaj, odkar možak sem,
Dokaj dežel in mest,
Po tebi zdihovaje,
Prehobil sem in cest.
Zastonj so moji trudi,
Ne najdem te nič več,
In to me je raniło,
Ko otrováni meč!
Oj krasna svitla deva,
Ti svéta boginja!
Čeravno te ne vidim,
Pa nisva ločena.
Ker v sercu tebe slišim,
Da mi šeptaš ljubó:
„Podala ti pred smertjo
Še enkrat bom rokó!“
Miroslav.

Ogled po svetu.

John Bul.

Po Irving-u spisal Lovro Primčkov.

Angleži so pravi mojstri v napravljani bistroumnih burk (karikatur) in v znajdbi smešnih (šaljivih) imen in primkov. Po ti poti se ne delajo norca le iz posamnih ljudi, temuč iz celih narodov, pa tudi sami sebi ne prizanašajo. Očitno znamenje posebne šaljivosti Angležev in njihove posebne ljubezni do vsega terdega, rekel bi, prostega in sirovega, smešnega in zabavljivega, je to, da so potelotvorili svoje narodne posebnosti v podobi čverstega, dobro rejenega, čokljatega starca s trivoglatim klubkom, rudečimopersnikom (lajbeljcom), jerhastimi hlačami in močno hrastovo gorjačo. Pod podobo tega korenjaka imajo posebno veselje, zasmehovati svoje in druge slabosti, in nobena stvar se ni vrnila duhu angležkega ljudstva tako, kakor ta izmišljena podoba, katero imenujejo John Bul (izgovarjaj po angleško Džon Bul), to je, po naše Janez Vol.

Ker imajo Angleži to podobo od starodavnih časov zmiraj pred očmi, je morebiti to pripomoglo, da je narod se nji upodobil, in da je resnično postalo, kar je bilo od početka le bolj iz domišljije zajeto in posneto. Ljudstvo se lahko nauzame vlastitosti, ktere se mu vedno pripisujejo. Prosti Anglež je vès prešinjen tiste stvari, katero si domišlja pod podobo John Bula, in se trudi doseči karikatur, katero ima neprenehoma pred očmi. In tako je k nesreči še tako deleč prišlo, da včasih ta hvalisani bulizem za izgovor njih predsodkov in neotesanosti velja, in to se zapazi posebno pri tistih zemljakih in domačinih, ki niso nikdar zapustili rojstnega kraja svojega. Kadar je kdo v svojem govorjenji nekoliko sirov, neomikan, ali če kakošno nedopadljivo resnico pové, precej pristavi, da je John Bul, ki svoje mnenje pové vsakrat naravnost. Če ga zgrabi nepristočno jeza zavolj kakošne malenkosti, berž dostavi, da je John Bul jadrliiv stavec, da pa njegova jeza precej mine. Ako pokaže malo okusa in sposobnosti za ptujo izobraženost, valje Boga zahvali za svojo nevednost — on

je priprost John Bul in nima dopadajenja nad zlato peno in igračami. Še celo lahkost, s katero ga ptujec more prevariti in s katero svojo neumnost prenapeto drago plačuje, olepšuje in ogrinja s plajščem radodarnosti, — ker John Bul je zmirom bolj velikodušen kakor pa zvit in prebrisan.

Tako bi rad storil Anglež, da bi po imenu „John Bul“ vsaki pogrešek mu se premenil v zaslugo, in rad bi se prepričal, da je on najpošteniji človek na svetu.

Kakor malo tudi je od početka ta značaj narodu utegnil biti podoben, vendar se je malo po malo vergel po narodu, ali bolje reči, narod se je po njem prerodil; in ptujec, ki želi učiti se posebnosti Angležev, bo najlaglje nabiral take hvale vredne podučjenja na neštivilnih podobah John Bulovih, katere so obešene po oknih prodajavnic mnogoterih. Zmirom še je on eden najrodovitnejših humoristov, ki ne prestando vleče nove podobe na dan, in iz raznih obzirav ogledovan daje tudi razne pozore; in akoravno je bil on že velikrat opisan, ne morem se zderžati, da bi ga ob kratkem ne obrisal.

John Bul je pošten, prost, odkritosrčen človek s čuda veljavnišo prozo kakor poezijo v sebi. V njegovi natori je malo prenapete romantike, veliko pa močnega naravnega občutja. On je izverstnejši v šaljivosti kakor v bistrumnosti; je bolj radosten kakor vesel; bolj zamišljen, kakor mermeljiv; njega moreš ravno tako lahko ganiti do solz, kakor do glasnega smeha; al mehkužno občutljivost in puhlo šalo sovraži. On je dober tovarš, ako ga pustiš svojo pot hoditi in od sebe govoriti; kadar dojde do boja, pomaga svojemu prijatelju z mošnjo in z življenjem, akoravno morda sam dobí snop palic po herbtu.

V tej poslednji reči je (pa naj med nami ostane!) nekoliko prehiter. Ne misleč samo na to, kar se tiče njega in njegove družine, mu je mar tudi za celo okolico in je vselej pripravljen vsakemu biti branitelj. Zato je rad tudi nepovabljen sodnik v zadevah svojih sosedov in jako zameri, ako kako važno reč podvzamejo in ne vprašajo njega za svet, dasiravno je večidel njegova pomoč poplačana s tem, da nazadnje se krega z vsemi in se potlej bridko pritožuje, kako da so ljudje nehvaležni. K nesreči se je v svoji mladosti učil plemenitega hervanja ali borenja, in ko se je izuril v upotrebovanji svojih udov in svojega orožja in je mojster postal v boksanju in v rabi svoje hrastove gorjače, je imel od onega časa zmiraj nemirno življenje.

Berž ko sliši od prepira med svojimi najdaljnimi sosedi, začne neprenehoma majati z verhom svoje gorjače in razmišljati: ali ne zahtevate njegova korist in njegova čast, da bi se mešal v prepir. In zares je svoje sorodne razmere v obziru časti in politike tako razširil čez vse kraje, da ne kratko ne malo nič ne more se zgoditi in pripetiti, da ne bi bile odškodovane njegove tankoprejne pravice in dostojanstva. V svoji vlastni majhni povesti čepeč je podoben s svojimi na vse kraje letečimi nitkami serditemu, debelemu, staremu pajku, ki je svojo pajčevino po vsi sobi prepregel tako, da ne more zabrenčati nobena mušica in nemore nobena sapica zašumljati, da ne bi ga v njegovem pokoji motila in ga serditega prignala ven iz njegovega berloga.

Akoravno je zares dober mož, mu je vendar posebno drago, biti tam, kjer je prepir. Al v tem je ena njegovih posebnost le-ta, da ima veselje le na začetku kakega ravsanja in kavsanja; vselej gré radostno v boj; pa da si tudi je premagavec, iz boja gré nevoljen in mermeljaje; in čeravno se noben ne bojuje z večjo stanovitnostjo, poravnati kako prepirljivo zadevo, vendar kadar je boj končan in se pride do pomirjenja, je s tem, da se mu v roko seže, že tako pridobljen, da svojemu protivniku rad prepusti vseh dobiček, za katerega se je bojeval. Torej se mora on varovati bolj pomirjenja kakor bojevanja. Težko mu boš izmuzal penez z gerjačo; al pripravi ga v dobro voljo in pripraviti

ga moreš ob vseh denar, kar ga ima v žepu. On je kakor krepka barka, ktera potem, ko je srečno ušla strahovitemu viharju, svoje jambore zgubi v sledeči morski tišini.

Zunaj doma se rad ponaša „gospoda“; izvleče svojo dolgo mošnjo, zapravlja in razsiplje svoj denar pri šakanji ali boksanju, na tekališči konjskem in pri kavsanju petelinov. Kmali po tem zapravljanju ga pa zgrabi ravno tolika varčnost. Trese se pri vsakem najmanjem trošku; plah govori od „na boben“ priti in od „nadleže drugim“, in v taki nevolji najmanje stvari ne plača brez dolgega godenjanja in mermranja. Da! on je najpočasniši plačevavec na celim svetu: z največjo nevoljo potegne svojo mošnjo iz varžeta, plača do zadnjega peneza; al nikdar ne, da ne bi se poslovil od vsake guineje z votlim zdihljajem.

Pri vsem svojem govorjenju o varčnosti pa vendar skerbí za obilnost in je gostoljuben gospodar. Njegova varčnost je nekaj posebnega; zakaj njeni poglaviti namen je, kako bi si mogel pridobiti veliko denarja, da bi ga mogel potem prav veliko potrositi; danes si nerad privoši kosček mesa in žmulj vina, da bi le jutri celega vola spekel in več veder vina potočil pa pogostoval vso sosesčino.

Njegovo gospodarstvo je neverjetno drago, ker on čuda veliko ljudi preživi in oblači in ker posebno rad tudi majhne zasluge bogato povrača. Jako prijazen in prizanesljiv gospodar je, in ako se znajo njegovi služabniki vesti po njegovi nečimernosti in ga ne goljufati preočitno pred njegovimi očmi, morejo z njim storiti kar hočejo. Vse, kar pri njem in od njegovega živí, dobro raste in se debeli. Svoje hišne strežaje dobro plača, tolsto redí in malo jim dá dela. Njegovi konji so razvajeni in leni, in počasno koračijo pred njegovo kočijo; njegov pes mirno spava pred vratmi, in komaj bi lajal, ako bi tat prišel.

Njegovo stanovanjsko je star, siv, terdnjavi podoben grad častite unanje podobe, akoravno mu žuga že zrušenje. Sozidan ni po nobenem pravilnem obrisu; je le zmes posrednih delov, postavljen v raznih časih in po različnem okusu. Vidi se, da srednji del je sozidan v saksonski stavbi in je tako močan, kakor se le narediti more iz težkega angleškega hrastovja. Kakor vsi ostanki imenovane zidarje, je poln temnih mostovžev, labirintskih lukinj, podobnih zvez in mračnih, turobnih sob; in čeravno so nekatere zdaj svetlejše, je vendar še več kotov, kjer se more tavati v tmini. Dozidavalo se je od časa do časa in sém ter tje marsikaj premenilo. Ob časih vojská so bili napravljeni stolpi in veršaki (Zinnen), ob miru dozidani novi deli; druge poslopja, pristave in staje so se nakopičile po termi ali potrebi raznih rodov, tako, da je vse sedaj sila prostorno poslopje. Cel oddelek grajšine obsega domača kapela — postavno zidovje, ktero je utegnulo biti svoje dni velekrasno in je še sedaj, akoravno se je na njem v različnih dobah toliko ponarejalo. Znotranje stene sijajo od spomenikov Johnovih prednikov, in klopi so olišpane z mehкими blazinami, na katerih rodovina, ktera pridno prihaja v cerkev, more sladko počivati izpolnovaje svoje kristijanske dolžnosti. Za oskerbovanje opravil v kapeli ima John Bul postavnega, pobožnega kapelana, akoravno ga veliko stane. Kapelan mora biti zelo učen, spoštovan mož in resnično dober kristijan, ki zmirom poterjuje, kar gospodar reče; je prizanesljiv njegovim malim grehom; otroke krega, če so neporedni, in posebno veliko koristi, ker opominja kmete, brati sv. pismo, opravljati svoje molitve, in pred vsem drugim, natanko in brez protivljenja — plačevati svoje davke.

Sobe gradú so jako ostarele okusa, nerodne in ne-pripravne, al polne bliščeče krasote starodavnih časov, olupšane z bogatimi, akoravno zamazanimi pregrinjali in ogrinjali, težkimi pohištví in s staro težko srebernino. Velike peči, obširne kuhinje, prostrane kleti (konobe) in neizmerne sobane (dvorane) — vse to priča nekdanjo glasovito gostoljubnost, memo ktere je sedanje grajšinsko življenje

le senca. Dolga versta sôb je vendar popolnoma zapuščena in poderta, stolpi in stolpiči so tako zrušeni, da se je bati o močnem vetru, da ne bi se povse zvernili in sosedli na prebivavce. (Dalje sl.)

Slovstvo slovensko.

Porodoslovje za babice. Spisal dr. Alojzi Valenta, c. k. profesor teoretično-praktičnega porodoslovja v učilnici ljubljanski. Z 10 tablam. V Ljubljani natisnil in založil Jožef Blaznik.

Da naše slovstvo tudi v znanstvenih rečeh napreduje, so nam dokaz tudi te bukve, ki jih je gospod prof. Valenta ravno na svetlo dal. Imeli smo sicer že pred porodoslovnih slovenskih bukev, al zastarane po svojem zapopadku in zaostale za sedanjim stanom porodničarske véde, tudi niso zadostile več temu, kar sedanja omika slovenskega jezika od vsake knjige terja. Gospod prof. Valenta, mož velike učenosti v svojem poklicu, je spoznal živo potrebo nove knjige, ki ima babicam, za ktere je pisana, biti vse-skozi zanesljiva vodnica v težavnem njih poklicu, da morejo ravnati vselej tako, kakor je od ene strani potrebno za babice, da zvesto spolnejo svojo dolžnost in nikoli ne prestopijo meje, ki je njih opraviilstvu po postavi predpisana, — od druge strani pa jih učijo jasno in natanko, kaj je dobro za matere, ktere so se jim s polnim zaupanjem izročile. In to je ravno velika prednost teh bukev, da imajo vedno in povsod babice pred očmi, za ktere so pisane. Da je jezik skozi in skozi lahko razumljiv, in da se je tudi terminologija, ktero je bilo sém ter tje treba še le iznova ustvariti, dostojno doversila, sta gospodu izdatelju bila dr. Bleiweis in gospod Malavašič na pomoč. Pa tudi gospod Blaznik-ova kamnotiskarnica je pripomogla svoje, da lahko rečemo, da „porodoslovje za babice“ v nobenem jeziku nima tako natančnih in ličnih podob, kakor je teh 36, ki jih je na 10 tablah litograf gospod Hochbaum izverstno izrisal, in ki so deloma izvirne, deloma pa po drugih porodničarskih bukvah posnete. Kako velika pomoč v razjasnjenje vsacega nauka pa so dobre podobe učencom in učenkam, vsak vé, kdor koli je bil kdaj učenec ali učnik kakoršne koli vednosti.

Cele bukve obsegajo 21 pól, in ker je vse ob kratkem rečeno, se vidi iz te obširnosti, kako bogate so potrebnih naukov, katerim je gosp. profesor še napravil prav na drobno razloženo kazalo, da babica berž vse lahko najde, česar išče v njih.

Po vsem tedaj mislimo, da te bukve niso le potrebne vsem babicam, ki se porodničarstva še le učijo, temuč tudi vsem tistim, ki so se ga že izučile in po deželi babičijo, da zvejo, kaj je učenost in kaj so znajdbe najnovejšega časa novega na dan prinesle, in da v škodo človeštvu pa tudi v škodo sebi ne ostanejo starokopitarce. Al ne samo babicam na Krajnskem, temuč tudi babicam na slovenskem Štajarskem, Koroškem, Isterskem in Goriškem, pa tudi na Horvaškem bojo te bukve potrebne in koristne, ker jezik je tak, da tudi naše Hrovaticke ga bojo brez posebnih težav razumele. Morebiti bo ta knjiga tudi marsikteremu kirurgu dobro došla.

In tako s serčnim veseljem pozdravljamo novo knjigo ter se slavnemu gosp. profesorju Valenta-tu zahvalujemo od dvojne strani: prvič, da je podal tistim ženam, brez katerih noben človek ne pride na svet, dobro pomoč, — drugič pa, da je pomnožil znanstveno stran našega slovstva s knjigo, ktera mu je v čast.

Cena knjigi s podobami vred je 3 gold. nov. dn.

Dopisi.

Na Dunaji 30. rožnika. — **B** — Žalosti in veselja Vam pišem danes; žalosti, ker se nam vkljub vsemu za-

gotavljenju mirú še vedno negotova prihodnost zunaj in doma kaže, — dá! bolj ko se od mirú in sprave govori, huje se vojskini hrup širi, serca tlačí, zaupnost in serčnost jemlje in spodkopuje, kar nam pričajo homatije na Laškem in jako pomenljivo tudi undanji shod nemških vladarjev v Baden-Badnu. Pravijo, in tega že ni konca ne kraja, da je ondi za Nemčijo novo in kar lepo solnce prihodnje sloge napočilo, — da so nemški vladarji zedinjeni svojo veljavnost sosednemu tujcu, ki jih že dolgo s pisanim očesom gleda, moško pokazali in še tacega več, kar so nemški časniki te dni na dan spravili. Ne bodi jim potoženo! En list pa — in to je historičko-politiški časnik v Monakovem — ne more svoje boječnosti zakriti in se od tega shoda vsega družega bolj nadja kot ljubega mirú ter pravi: „Pogodba v Villafranki jih je 1000 ubila, shod v Badnu pa 10.000, naj bolj pa še Angleže!“ Naj pa je že kakor hoče, to saj je gotovo, da čeravno cesar Napoleon danes mir ljubi in oznanuje, utegne že jutri bojno trombo zapeti, ker vkljub vsem vojskam, ki jih je že imel, ostane „cesarstvo je mir!“ geslo njegovo. — Drugo, kar tudi človeka ne more veseliti, je pri nas napčna misel in krivo razlaganje, po katerem bi mogla nova Avstrija tudi izločivno nemška biti. Da bi bila katoliška, je prav in vsaj mi moramo želeti, ker vemo po zgodovini, koliko ji je katolištvo pomagalo in večkrat velicah nadlog in pogina ovarovalo; toda nikjer pa ni zapisano in ne vém, po kateri poti bi se izpeljati dalo, da bi bila v tistem tako zaljubljenem pomenu tudi nemška. Ni mogoče, da bi ta ljubi priimek tudi vzajemno ljubezen zbujeval, da bi razne narode za delj časa in stalno zvezal, naj se modruje in uganjuje, kakor koli hoče. Ne pa, da bi kdo mislil, da s tem svojim ugovorom nemštvo zametujem ali psujem; — vsaka reč je prav na svojem mestu. Bilo je rimsko-nemško cesarstvo; al to ni bilo avstrijsko, in tega po unem strojiti, se mi pač dandanašnje prazno delo zdí, sosebno ker mora to vse kaj družega na čelu imeti in osnovano biti po potrebah in zadevah današnjega časa — na zgodovinski podlagi vseh narodov v državni edinstvi in v delanji zedinjenih moči k dosegi odkazanih namenov. Če so se v pretečenih stoletjih tudi nemški vojaki na jugu zoper zakletega sovražnika Turka bili, je bila pač to njih sveta dolžnost in bolj bramba lastnih osebnih pravic — in iz tega ne mora nihče terjati, da bi zato novo uravnana Avstrija izločivno mogla nemška biti; zgodbe nam pa tudi pravijo, kako so se mogli Jugoslovenci večidel le sami braniti, kako so bili zapušeni in skorej vsako leto po večkrat od silovitih Turkov napadeni, in da je ravno nemška neednost in nemarnost mnogih nadlog kriva bila. Pa pustimo to, še besedice bi ne bil od tega zapisal, ako bi nekateri časniki v eno mer od tega ne govorili in pristranskih svetov ne dajali. — Veselo je, da se naše državno svetovavstvo tako dobro svojega visokega poklica zaveda in hoče pravo podlago cesarstvu uložiti in moško naprej delati. Da bo pri tacem delanji marsikaj poravnati in se med seboj porazumeti treba, je vsakemu znano; treba je le, da se vsak svetovavec svojega imenitnega poklica zavé, da razun učenosti tudi sercu svojemu dá govoriti, da nima osebnih namenov, ampak prihodnji blagor Avstrije in različnih narodov v nji zedinjenih pred očmi. To vse pa bo, ako „Bog dá in sreča junaška!“ — Z veseljem tudi naznanjam, kar je že gotovo po drugi poti znano, da je svetli škof diakovarski gosp. Strossmajer „zares dika i ponos jugoslovenski“ v društvu več imenitnih rojakov ne samo iz banovine, temuč tudi iz družih jugoslovenskih krajev novoizvoljenega bana Šokčevića s krasnim ogovorom pozdravil in mu gotovo upanje izrekel, da bo po izgledu starih banov narodu horvaškemu oče in mati. Na to je odgovoril ban ter med drugim rekel, da hoče hoditi po poti starih banov, posebno po tisti neumerlega bana Jelačića — in o tem in tudi pri družih imenitnih besedah se vzdigne cela množica in hvale, veselja in „živio!“ ni bilo ne konca ne

Leta 1849 so avstrijske srednje učilišča se prerodile in nekoliko popravile ter vendar nekda si je materna beseda pri nas usedla, akoravno bojazljivo v modrišnico, indi tudi smelo. Vsedši domači jezik sta učila do drugega polletja 1853 bistrumni in občno omikani Terstenjakov D. v spodnjem, in razborni Matjašičev J. v gornji gimnaziji. Po dva razreda sta bila združena, tedaj osem ur na teden za vse razrede, kolikor jih latinščina sama v edinem razredu pozoblje. Od drugega polletja 1853 se je poduk slovenskega jezika izročil posebnemu učniku. Tega prva skerb je bila poduk primerno urediti, to je, poskerbeti, da je vsak razred za se po dve učne uri konči dobil, kar se je sicer nerado, pa vendar kakor pravična reč dovolilo. Od one dobe, namreč od leta 1853/4 se je tedaj v vsakem razredu po dve uri učilo, pa žalibog! do letošnjega leta vselej po nemški, ker velelo se je, da je učni jezik nemški; letos pa smo v imenu Božjem začeli po vseh razredih domači jezik po slovenski učiti.

Kakor mišic v poletnem večeru je to leta bilo nasprotnikov, ki so ovire spleтали in celó našo reč v učnih urah posmehovali ter psovali; pa kaj je pomagalo se pritožiti in komu; vajete so drugi deržali. Ako je kak dijačec si ime po domače začerkal, je posvarilo z naslednjiki vred dobil; ako se je kazalo, da je kdo v materinščini dobro napredoval, se mu je v drugih predmetih ostro na šcepce bilo. Le nekteri učniki so tudi pravico ljubili, kar se vsakemu izvlasti pa omikanemu človeku spodobi. Še dosti grajavnega bi se dalo povedati, na priliko, ko se lani nismo hteli „Schillerjevanju“ čuditi, ter se ognili oni svetočnosti, se je celó nek gospod na račun poklical za tega voljo; velelo se je namreč, da smo očitno kljubemu delali itd., pa Amerikani nastreljenega medveda slivkati slišé so rekli, da je to po babje in se junaku ne pristije. Hvala svetim nebesom! vihta je preletela, akoravno uime zapustivša, delavčeva desnica in krepivno solnce jo gotovo popravite. — V 6 razredih se je slovenščina učila, v šestem tudi pregled slovenskega slovstva; v sedmem ilirski, v osmem staroslovenski s slovstveno zgodovino vred, da se po takem le nekoliko nadela pot učencom, ki se potle namenijo dalje likati.

(Dalje sledi.)

Primorska kresnica.

Kaj se sveti tam na homu,
Tam na homu hruševemu?
Tam se sveti solnce zlato,
Ki zahaja v Božjo gnado.
To ni nikdar solnce zlato;
Solnce zlato nikdar nima
V svojih žarkih siv'ga dima.

Kaj se sveti tam na homu,
Tam na homu hruševemu?
Tam se sveti oglarija,
Zlati plamen jo ovija.
To ni nikdar oglarija;
Oglarija nikdar nima
U plamenu siv'ga dima.

Kaj se sveti tam na homu,
Tam na homu hruševemu?
Luč se sveti vile mlade,
Čuvajoče si zaklade.
Oj! ta luč ni vile mlade;
Vila mlada nikdar nima
V svoji luči siv'ga dima.

Kaj se sveti tam na homu,
Tam na homu hruševemu?
Faše tamkej fantje žgejo,
Deklice pa kres pojejo.
Faše tamkej fantje žgejo,
In sirovih fašev ima
Ogenj čuda siv'ga dima.

Hajda! dragi vi pajdaši!

Obložimo vsi se s faši,

Ko so celo dolgo zimo

Se sušili, in verzimo

Jih na ogenj, da brez dima

Plamen proti nebu kima;

Zraven hočemo z dekleti

Pa še kresnico zapeti:

„Šure mure, šure mure,

Živi dragi naš Anžure!“ *)

Uhu.

*) Anžure — Janez.

Ogled po svetu.

John Bul.

Po Irving-u spisal Lovro Primčkov.

(Dalje.)

Kakor se John Bul derži svojega starega poslopja in ne predeluje rad stanovanlišča, ki ga je od svojega očeta prejel, tako tudi daje hrano in stanovanlišče svojim starim slugam (poslom), čeravno niso za nobeno rabo več. Zato je njegov grad starih ljudi, katerih noče odpoditi, tako poln, da je podoben veliki siromašnici, in da pri svoji velikosti ni ne trohice prevelik. Ni ga v celi hiši kotiča, ako je le količkaj še za rabo, da bi ne tičal kdo v njem. Cele trume starih pandurjev in kuhinskih poslov se vlačijo okoli zidovja, plazijo po tratah na vertu, spavajo pod košatimi drevesi in se solnčijo na klopéh pred vratmi. Vse pristave in druge poslopja so obsedene od takih starcov in njihovih družin; zakaj oni so sila rodovitni in po svoji smerti gotovo zapusté gospodarju kopo lačnih ust, ktere mora preskerbljevati.

Tudi v njegovih štalah je ograjen velik prostor, v katerem njegovi stari konji, ki jih je nekda jahal, prosto skačejo in se mirno pasejo v jeseni svojega življenja — lep izgled hvaležnega spomina, ktereга nasledovati marsikterim njegovim sosedom bi ne bilo v sramoto! Res mu je posebno veselje, te stare jahače pokazati onim, ki ga obiščejo, razlagati njih dobre lastnosti, hvaliti njih poprejšne zasluge in z nekako nečimernostjo govoriti od nevarnih, junaških klatovitežev in pogumnih podvzetij, pri katerih so ga nosili.

John Bul vseskozi prečudno kaže svoje spoštovanje do starih rodovinskih običajev in šeg. Po njegovi posesti se potepajo in vlačijo trume ciganov; al on noče, da bi jih spodili, ker tamo bivajo že od starodavnih časov, in so pod vsako rodovino uganjali svojo tatvino po divjačini.

Le malokrat dá suho vejo odsekati od dreves okoli grajšine stoječih, češ, da bi se ne odplašili gavrani, ki imajo že več stoletij na njih svoje gnjezda. V golobnjak so se vgnjezdile sove; al podedovane sove so; zato se ne smejo dražiti in vznemirovati. Male lastovice so s svojimi gnjezdile skoro vse dimnike v gradu, zidovni hudourniki vse friže in korniže; vrane ferfrajo in krakajo okoli stolpov in sedé na vsaki veternici, in v vsakem kotu se lahko ob belem dnevu vidijo stare sivoglave podgane švigati iz luknje v luknjo. Da ob kratkem rečem: John Bul ima tolikošno spoštovanje do vsega, kar je že dolgo v njegovi hiši, da noče še poslušati ne, kadar se mu govori od razvad, ki bi jih bilo treba odpraviti — zato ker so dobre, stare, rodovinske razvade.

Vse te njegove navade, razvade in vlastitosti so, se vé da, veliko bile krive, da se je izpraznila možnja John Bulu, in ker se sile ponaša z natančnostjo v dnarstvenih zadevah in ne bi rad vére ali kredita zgubil v soščini, večkrat zabrede v stisko in ne vé, kako da bi spolnil svoje dolžnosti. Nesloga in razpertije, ktere so neprestano med rodovino, so čuda pripomogle, da je njegovo stanje še neugodniše. Njegovi otroci so bili odgojeni za različne poklice in stanove, in torej vsaki po svoje misli, in ker jim je vedno dopuščeno svobodno povedati svoje mnenje, ne pozabijo nikdar se glasno poslužiti te pravice še pri sedanjem stanju njegovih zadev. Nekteri se potezajo za čast rodovine in terdijo, da se mora obderžati staro gospodarstvo v vsi svoji obširnosti, naj veljá kolikor mu drago. Drugi pametniši in pazljiviši prosijo starega gospoda pomanjšati svoje stroške in premeniti gospodarstvo. Včasí je res že bilo viditi in dozdevalo se je, da če John Bul udati se temu mnenju; al njih dober svét se ni mogel izpeljati zavolj nespodobnega in porednega obnašanja enega njegovih sinov. Ta človek vroče kervi in slabega obnašanja, zanemarja svoje dela in zahaja v pivnice, kjer se v političkih družbah za govornika

vêde in za preroka velja med najubožnišimi podložniki svojega očeta. Komaj sliši kakega svojih bratov govoriti o pre-naredbi hišnega gospodarstva in o zmanjšanju stroškov, precizza mize poskoči, prevzame besedo in se dêre nasproti. Kadar je njegov jezik na mokrem, ga nič več ustaviti ne more. On razbija in se peni po sobi, nareja staremu očetu posvarujočo pridigo zavolj njegovega zapravljanja; zasmehuje njegov okus in njegove navade; se rotí in zagotavlja, da bo izpodil stare hlapce iz hiše, gladu prepustil stare konje, izgnal starega kapelana in si izbral družega, celó, da bo poderl staro grajsino in namesto nje sozidal drugo enoverstno iz kamenja in malte. On zabavlja in zaničuje vse družinske zveze in rodovinske godove in mermraje se potepe v pivnico, prec ko zagleda kako kočijo k hiši. Akoravno se vedno jezi, da je njegova mošnja prazna, se vendar nič ne obotavlja, vês svoj denar potratiti pri shodiščih v pivnici, in večkrat se mora s kredo na vrata napisati to, kar je zapil, ko je grozovito grajal zapravljalnost svojega očeta. (Kon. sl.)

Narodne pripovedke iz Varaždinske okolice.

Nabral M. Kračmanov.

Iz čega se gdo narodi, vu onom mora vumreti.

Vu starom vremenu, kad je krščansko ljudstvo bilo preganjano, živel je vu Indiji jeden pobožni krščenik. On si je odlučil samostano življenje i vu putovanju vu Indiji nameril se je na jednu veliko špilju gde je mislil da bu svojemu bogu najpovoljněši mogel živeti. Već je prešlo vno go let da je življenje vu samoći sprevadjal. Jednu večer pak, kad je svoju večernu molitvu izmolil, napravil se je na mehen, (mah), svoju sakdanju postelu, i premišlaval vu sebi i veli: ah bog moj, zakaj ja toliko let vu samoći živim a na tvoju svetu veru obratiti nikoga ne mrem, kajti žive duše ni živoga stvora toliko let kak sem već ovde još nisem videl. Vu tam puščenik leže si i zaspi. V jutro zaran stane se i zmoli svoju jutrnju molitvu, ve zapazi kak jeden mali mišek z veselim pogledom v njegovo duplo bejži. Onda veli stari: hvala ti, bog, da sem itak jednoga stvora tvojege ovde zapazil. On mišek se je tak vupoznal s starim puščenikom da pod nikakov način ni ga štel zapustiti. Puno veselja imajući stari puščenik neprestano molil je boga da bi iz ovoga mišeka učinil devojku. To se je i dogodilo, kajti je stari puščenik to mislil da bude barem vu svojem življenju ovoga stvora božjega na vse dobro vuveril. Kad bi već stari puščenik dugo let mirno i pobožno z ovom devojkom dane sprevadjal devojka porasla je vu svoju lepu dobu. Na to se pomisli puščenik: ha, ja sem već star i živel bogu povoljno i kanim živeti, ali ovo božje stvorenje, koje još sveta ni videlo, greh bi bil da bi vu ovi sužnji dolini moralo sprevadjati svoje stare dane, ja bum ju dal za muža. Opomene devojku: moja či, ti si već dorasla da bi mogla za muža iti i sveta beloga dalje videti, ar naj ti to misliti da je ovo svet gde mi živimo, znaš ti da je vu svetu lepih božjih stvorov koje još ti videla nisi. Odgovori devojka: ha, hvala ti, oče, po tvoji volji nek bude vse, neg samo to ti velim da ti meni po volji muža moraš poiskati i to takvoga stvora božjega koj je naj jakši na svetu. Veli puščenik da oče i na put se spravi. Dojde do meseca i njemu božju pomoć nazove i veli: ti sjajni mesec, naj jakši stvor božji, imam ti jednu čer, vzemi ju za ženu. Mesec odgovori: vkanjuješ se, kak bi ja bil naj jakši? ja svetim ponoći, a kak me sunce dostigne, vzeme mi svetlost; idi ti k suncu koje je jakše od mene. Ide on k suncu i nazove mu božjo pomoć: ti svetlo i jako sunce koje si zmed stvorov božjih naj jakše, imam ti jednu čer, vzemi ju za ženu. Sunce veli: oho, zakaj se vkanjuješ? im je od mene jakši i oblak; kad ja počnem svetiti, resprestreju se oblaki i zastreju mi svetlost, oni su ti jakši od mene. Ide on k oblaku i nazove mu božju pomoć i veli: ti jaki stvor

božji, oblak, ti si na svetu naj jakši, imam ti jednu čer, vzemi ju za ženu. Oblak veli: ha, to ne mre biti, kajti je veter od mene jakši; kad se ja resprestrem po vedrom nebu, dojde veter i mene restrga; idi k vetru, on je jakši od mene. Onda ide k vetru i njemu nazove božju pomoć: ti jaki stvor božji, ti si na svetu naj jakši, vzemi ti moju čer za ženu. Veli mu veter: ho, staret, to ne mre biti da bi ja bil naj jakši, kajti kad ja pričnem puhati zastiraju me bregi a od druge strani od mene niti niš ne znaju; idi ti k bregu, on ti je jakši od mene. Putuje staret do brega i nazove mu božju pomoć: ti jaki kameniti breg, koj si na svetu naj jakši, imam ti jednu čer za muža da ide, vzemi ju za ženu. Oho staret, odgovori breg, ti se vkanjuješ, kak bi ja naj jakši bil? vidiš ti mene od vsake strani kak sem prevrtan od mišev koji me dan i noć vrtaju; idi ti k mišu, on ti je jakši od mene. Ide on k mišu i veli mu: ti jako stvorenje božje, imam ti jednu čer, vzemi ju za ženu. Miš odgovori: ja bi ju, ali ju nisem još videl, neg dojdí ž njom da ju vidim i onda bum ju vzal. Ide stari puščenik domom i veli: no čerka, ja sem tebi muža našel, hodi z menom. Ovi dva idu i dojde do mišeka i veli mu staret: evo tvoja žena. Oho, kaj budem ž njom, da vu ovu moju malu palaču ne mre? veli mišek. Odgovori devojka: ov bude moj muž i zato ti moli boga da bog mene nazad učini vu mišeka da morem za muža iti. Stari puščenik vidi da drugač ne mre biti poklekne i pomoli se bogu da bi ju bog obrnul nazad na prvu spodobu. I devojka postala je miš i za muža prešla, a stari puščenik je živel do volje božje bogu povoljno videći da, iz čega se gdo narodi, vu onom mora i vumreti.

Dopisi.

Na Dunaji 8. julija. — E — Danes bi Vam lahko polno torbico novic vsake baže poslal. Lahko bi na dolgo in široko popisoval, koliko hudega je zadnje dni merzlo, gerdo, deževno vreme Dunajčanom prizadjalo, kako je bilo nevšečno in neprijetno, kakor da bi bili pozno v jeseni ali celó v terdi zimi že, ker so tudi nekteri sneg na bližnjih hribeih viditi hotli; — nadalje, kako so velikanski turn sv. Štefana z lesenimi obroči obložili, da mu snamejo naj-zgornji železni del, ki je bil pred nekoliko leti namesto kamnitnega konca postavljen, pa so ga nevihte tako zdelale, da je nekako kimati začel in žuga se prekucniti doli na zemljo. Da bi to prekucijo ovarovali, ovarovali pa tudi sebe, ljudi in hiše, bodo mu železno pokrivalo vzeli in novo kamnitno naredili. To pa bo veliko stroškov prizadjalo in dosti let bo preteklo, da bode delo gotovo. Dunajčan mora imeti svoj „Štefanov turn“, ker je tako rekoč njegov varh in kažipot, na katerem bere pol zgodovine svojega mesta. — Še bolj pa je to čudno (čujte, kakošen strah imajo Dunajčane, ali pa slabo vest!) kar so te dni časniki rešetali. Bil se je nagloma glas razširil, da je Garibaldi na Dunaji. Groza in trepet! Kako to? V svojih opravilih je prišel namreč te dni znani profesor Garibaldi na Dunaj — in glejte jih, berž se je zagnalo: „Garibaldi je na Dunaji“; lahko si mislite, kako so že nekterim lasje po koncu šinili, ali veselja, žalosti ali strahu, ne bom pripovedoval. To vam povém samo za to, da vidite, kako da je tukaj; vsaka miš je lahko slon. Tacih in enacih novic bi Vam tedaj lahko na debelo popisal, pa prostora bi zmanjkovalo in ne splečal bi se trud. — Raje kaj družega. Ljubljanska deputacija je bila res te dni tukaj in o zadevi deželnega poglavarstva od Njih velič. cesarja sprejeta. Reklo se ji je, da se bo prevdarila ta reč še enkrat, in, če bo moč, želja spolnila. Da bi se spolnila, bi bilo želeti, da še enkrat ponovim, na vse strani iz tega ozira le, da bi vse slovenske pokrajine k temu poglavarstvu spadale, ker potem bi bilo gotovo manj stroškov in slovenskemu narodu bi se v kancelijah cesarskih potem najlože dalo, kar mu po pravici gré. Vsi drugi vzroki stojé memo tega le v

me z našim časom in še nikoli ni dobrega sadu rodilo. Kar se tiče tistih judov, ki živé v mestih, se ne more nikakor reči, da so komu posebno nevarni; kakor drugi mestnjani so omikali se tudi oni, hodili so v šole in se učili z drugimi vred in dostikrat še bolj marljivo kakor drugi, zato jih po mestih ne sovražijo, in tudi vzroka nimajo. Kar sem omenil pred o judih, velja tedaj le za vasí. Zoper te pa imajo ljudstva pomoč same v sebi. Kjer se zbudi prava obertnost, kakor je za naše čase, mora jud pobegniti, ker je tako utrdil se v svojih šegah in v svoji nesnagi, da mu ne steče z lepo, poboljšati se in napredovati. Takih „konkurentov“, kakor je on, ni težko prekositi; prepričan sem, da bodo tudi na Horvaškem po deželi zginili, ko se poprimejo obertnije bolj pogostoma domači ljudje ali pa tudi, ko začno spodrivati jude izvedeni, tuji obertniki. Se vé, da želim to najbolj svojim rojakom, ker jih poznam za dobre kerčmarje in ni dvombe, da jih čakajo lepi dobički tukaj, ob enim pa bi storili veliko dobroto horvaškemu narodu, otemši ga iz judovskih klešč. Vidili smo, s kakimi ljudmi se jim bo skušati; menim, da ne bo stalo preveč truda, te mojstre užugati. Kdor pozná juda bolj natanko, vé dobro, da se ga ni bati v ničemur, celó v kupčii ne; zato jih tudi med pridnimi, izobraženimi ljudstvi nikjer ni veliko; v celi severni Ameriki na pr. jih je komaj deset tisuč, na Angležkem pa še toliko ne. Precej „Kranjcev“ je spoznalo že to resnico in kerčmarji na Horvaškem prav dobro. Njihove gostivnice razlikujejo se od judovskih kakor noč in dan, zato bom popisal jih nekoliko bolj natanko, obžalovaje, da jih več ni toda za terdno pričakovaje, da bo sčasoma mnogo, mnogo naših ljudi lepo prilžnost poprijelo. (Dal. sl.)

Ogled po svetu.

John Bul.

Po Irving-u spisal Lovro Primčkov.

(Konec).

Domači razpori se navadno zvedó zunaj doma, in dajo John Bulovi sosesčini gradiva dovolj za šepanje. Ljudje se resno derže in majejo z glavami, kadar se govori od njegovih zadev. Pravijo, da vsi želé, da ne bi stalo tako slabo ž njim, kakor je govorica. Kadar pa otroci začno tožiti se čez očetovo zapravljivost, mu vendar ne more prav dobro biti. Pravijo, da do ušes tiči v dolgih in da ima z odertniki zmiraj čuda dela. On je brez ugovora velikodušen starec, pa se je bati, da bi ne bil prenašlo živél. In zares! saj ne more kaj dobrega prinesiti tolika ljubezen do boksanja in terčanja kónj. Da ob kratkem rečem: John Bulova posest je res prav lepa, in rodovitno jo ima že od nekdanj; al pravijo, da je bilo še lepših posestev, ktere so vendar vse prišle na boben. Med vsem najhuje pa je, da so te dnuarstvene zadrege in domače razpre brižnega moža vsega premenile in prenašale. Zgubil je svoj postavni okrogli trebuh in zdravi rudeči obraz, in se je zgerbančil kakor velo jabelko. Njegov baršunast in z zlatom obšit opersnik, ki se ga je tako lepo prijemal ob času srečnih dni, sedaj maha okoli njega, kakor jadra na barki o morskí tišini. Njegove jerhaste hlače so polne gubá, in v škornjih mu klempate nogi, ktere ste jih popred tako lepo napolnovale. On, ki je svoje dni ponosno šetal s klobukom po strani, s palico mahal in švigal in pel, lazi sedaj počasi s pobešeno glavo, derži palico pod pazdihó in vtika roke do dna svojega očividno praznega žepa.

Taki je brižni John Bul dan današnji; vkljub vsemu temu pa je duh starega gospoda še ravno tako ponosen kakor nekdanj. Če mu ziniš le ene besedico od smiljenja ali skerbí, je valje pri njem ogenj v strehi; rotí se, da je najbogateji in najterdníši mož na svetu; govori od velikih zneskov, ktere bo izdal popraviti hišo ali kupiti še drugih zemljišč, in z žugajočim obnašanjem in mahanjem gorjače bi še enkrat rado opeharil.

Akoravno je v vsem tem res dosti posebnega, vendar moram reči, da mi John Bulovo obnašanje dopada. Pri vseh svojih čudnih lastnostih in ukoreninjenih predsodkih je vendar odkritoserčen, izversten starček; gotovo je najmanje dvakrat bolji, kakor ga narejajo njegovi sosede. Njegove kreposti so mu vse vlastne, so narodne in naravne. Celó njegovi pogreški pričajo od jakosti njegovih dobrih lastnost. Njegova zapravljivost je znamenje njegove velikodušnosti, njegova prepirljivost je priča njegovega poguma, njegova lahkovernost je dokaz njegove iskrenosti, njegova nečimernost kaže njegov ponos, njegova sirovost govori od njegove odkritoserčnosti. Vse to je proizvod jakega, prostomislečega značaja. On je kakor njegovi hrasti, neotesan odzvonaj, al zdrav in čverst od znotraj; skorja poganja toliko mladik, kolikor jakost in velikost drevesa zahteva in veje šumé in doné strahovito pri najmanjem vetriču, ravno zavolj svoje velikosti in obilne rasti. Tudi je v zunanji podobi njegovega propadajočega grada nekaj neizrečeno pesniškega in zanimivega, in dokler se more v njem prebivati, se skoro tresem, če samo mislim, da bi ga hotli popravljati po zmešanem okusu sedanjega časa.

Vse, česar je želeli, je to: da bi sedanje okoljšine John Bula naučile večje modrosti in razbornosti za prihodnost. On mora nehati, se toliko pečati z zadevami družih ljudi; mora odstopiti od neplodnega truda in nekoristne želje, podpirati in pospeševati blagostanje svojih sosedov in mir in srečo svetá — z gorjačo v roki; naj mirno ostane domá; naj svoje poslopje malo po malem popravi; naj obdeluje po svoji volji svojo rodovitno posest; naj s svojimi dohodki dobro gospodari — če se mu ljubi; naj svoje neposlušne otroke v redu derži, ako jih more; naj ponovi vse se dni svoje nekdanje sreče in naj se v svoji domovini veseli močne, zdrave, častitljive in srečne starosti.

Tako Irving popisuje in opisuje John Bula. Prevoditelj samo dostavi sledeče: Ko bi me ne bila rodila majka Slava, bi želel biti sin John Bulov.

Kratkočasnica.

Peter Klepec.

Narodna pripovedka.

Peter Klepec je bil v Čubru rojen. Na zelenih tratah čubranskih je v mladosti ovčice pasel. Bil je šibkega telesa, in močen prav malo; zatoraj so mu neporedni tovarši radi nagajali. Vsem je bil revež hlapček, za plačilo pa mu je večkrat kaka vroča priletela. To se je ubozemu Peterčku milo zdelo, in ko je enkrat sam bil na trati v sredi svojih ovác, povzdigne oči proti nebu in moli in prosi Boga, da bi mu dal moči zoper hude tovarše. Še preden odmoli, zadoni glas iz oblakov: „Peter, tvoje ude sem pokrepčal in utrdil; primi za germiček in ga izderi!“ In on prime za germiček in ga izdere s korenino.

In zopet se čuje glas: „Peter, moč ti je dana, primi za brezo, in izderi jo!“ Peter vesel brezo zgrabi, in breza gré iz tal, kakor spodjedeno žito.

In tretjič zagromí: „Peter, ude sem ti pokrepčal in moč sem ti dal — izderi hojo!“ Peter stori, in stara, debela hoja leži pred njim kakor bilka slame. Kako vesel je bil pastirček zadobljene moči, kako iz serca mu je hvala puhtela proti nebu! In tovarši so se tresli pred njim kakor šiba. On pa je bil usmiljenega serca, in jim je odpustil vse burke, ki so jih dotakrat ž njim počenjali, in je rastel, in božja moč je rastla ž njim.

Hudi časi so prihajali. Ošabni Turek je gnal svoje čete nad kristjane. Cesarju je vroče stopilo v glavo, ko je zaslišal hude novice. Njegova vojska je bila že v prejšnjih bojih večidel razbita. Kaj početi? V Reko gré naproti sultanu, da bi kako mir sklenil s kervolokom. Al zastonj! Ošabni Turek se ne udá lepim besedam. Vendar pa toliko odneha, ako cesar velike vojske noče, naj bi se dva, eden